

Buku la Yoeli na Kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia - Namba Thelathini na Moja

Jeff Pippenger
2026-01-18

លខេសាមសិបមួយ

Zviitiko zvitatu zvekupedzisira zvekuzadzikiswa kwaMesia zvinowanikwa muBhuku raMateu zvinoratidza zvinhu zvitatu zvechiratidzo chenzira chemutemo weSvondo; kuparadzirwa kwevanhu vaMwari panguva yemutemo weSvondo, sezvinofananidzirwa nekuparadzirwa keboka duku musu wa22 Gumiguru, 1844, pamwe nekuparadzirwa kwevadzidzi pamuchinjikwa. Kuparadzirwa uku kwose kuri kuwirirana nemutemo weSvondo. Mukubatana neGarirea, chinova chiratidzo chepanoshanduka zvinhu zvechiporofita, vanhu vakanga vari murima kusvikira pamutemo weSvondo vachadanwa kuti vabude murima. Vanhu ivavo ndivo rimwe boka raMwari, vashandi veawa regumi nerimwe vanomutswa kuti vaone nyaya yegakava reSabata apo vanodanwa kuti vabude muBhabhironi. Kudanwa kwavo kubuda muBhabhironi ndicho chikamu chechipiri chekutongwa, kunotanga paimba yaMwari, uyezve pamutemo weSvondo kunosangana neavo vari kunze kweJerusarema.

Ishusho rya cumi rya Mesiya ni ugutatana guterwa n'itegeko ry'icyumweru.

Asi izvi zvose zvakaitwa kuti magwaro evaprofita azadzikiswe. Ipapo vadzidzi vose vakamusiya, vakatiza. Mateu 26:56.

Utabiri

“Lamuka, iwe munondo, urwise mufudzi wangu, nomurume ari shamwari yangu,” ndizvo zvinotaura Jehovha wehondo; “rova mufudzi, makwai achapararira; uye ndichadzoseru ruoko rwangu pamusoro pevaduku.” Zekaria 13:7.

“Munguva pfupi tichapararira zvikuru, uye zvatino fanira kuita zvinofanira kuitwa nokukurumidza.” Fundamentals of Christian Education, 535.

“Nguva iri kuuya yatichaparadzaniswa nekuparadzirwa, uye umwe neumwe wedu achafanira kumira asina ropafadzo yekudyidzana navaya vane kutenda kunokosha kwakafanana; zvino mungamira sei kana Mwari asiri parutivi rwenyu, uye musingazivi kuti ndiye ari kukutungamirirai nokukutungamirirai?” Review and Herald, March 25, 1890.

Chiratidzo cheNzira chechiMesia chegumi nechimwe ndiko Kudanwa kweVemarudzi.

Kuti zvizadziswe zvakanga zvataurwa naEsaya muporofita, achiti, Nyika yeZebhuruni, nenyika yeNafutari, nenzira yegungwa, mhiri kwaJorodhani, Garirea ravahedheni; vanhu vakanga vagere murima vakaona chiedza chikuru; uye kune avo vakanga vagere munyika nomumumvuri worufu chiedza chakavabudikira. Mateo 4:14–16.

Utabiri

කසෙමේ නමුත්, සබ්බෙඳුන් දමේගයන් නජ්නාලී දමේගයන් ඒරළමයනේ ඔහු සුළු ලසෙ පීඩාවට පත් කළ කල ඇතිවූ ඇයගමේ පීඩාවනේ නිබු අදුර මනේ එය නතොවන්තමේය; එහනේ පසුව මුහුදමේ මාර්ගයනේ, යතොර්දානයනේ එහා, ජාතීන්ගමේ ගලීලයමේදී ඔහු ඇයව වඩාත් බරපතල ලසෙ පීඩාවට පත් කළමේය. අදුරමේ හැසිරමේත් සිව් ජනතාව මහා ආලමෝකයක් දැක ඇත; මරණයමේ සවෙනැල්ලමේ දමේගයමේ වාසය කරන අය මත ආලමෝකය බැබළී ඇත. යසොයා 9:1, 2.

Ku mulayo wa pa Sondo, mvula ya kulekeleshya yikakokelwa chakuzengezwa che, ndipo Aamitundu bakawona ulwazi lukatampe. Kulondolwa kukamwazya aakukkulupilila, no kufalila mulumbe.

“Vachakakumikidzai kumatare, ... hongu muchauyiswawo pamberi pevabati navamambo nokuda kwaNgu, kuti chive uchapupu kwavari nokuvaHedheni.’ Mateo 10:17, 18, R. V. Kutambudzwa kuchaparadzira chiedza. Varanda vaKristu vachauyiswa pamberi pavakuru venyika, avo, dai zvisina kudaro, vangadai vasina kumbonzwa vhangeri. Chokwadi chakamiririrwa zvisizvo kuvanhu ava. Vakateerera kupomerwa kwenhema pamusoro pekutenda kwevadzidzi vaKristu. Kazhinji nzira yavo chete yokuziva chimiro chacho chaicho uchapupu hweavo vanouyiswa kuzotongwa nokuda kwokutenda kwavo. Pavanenge vachibvunzwa vanotarisirwa kupindura, uye vatongi vavo voterera uchapupu hunopiwa. Nyasha dzaMwari dzichagoverwa kuvaranda Vake kuti vasangane nenguva yokukurumidzira. ‘Muchazvipiwa,’ anodaro Jesu, ‘paawa iyoyo chaiyo zvamuchataura. Nokuti havasi imi munotaura, asi Mweya waBaba venyu ndiye anotaura mamuri.’ Sezvo Mweya waMwari uchivhenekera ndangariro dzevaranda Vake, chokwadi chichaiswa pachena musimba racho rouMwari nomukosha waro unokosha. Avo vanoramba chokwadi vachasimuka kuti vapomere uye vamanikidze vadzidzi. Asi mukurasikirwa nomukutambura, kunyange kusvikira parufu, vana vaShe vanofanira kuratidza unyoro hweMuenzaniso wavo wouMwari. Saizvozvo kuchaonekwa musiyano uripo pakati pevamiririri vaSatani navamiririri vaKristu. Muponesi achakudzwa pamberi pavabati navanhu.”

“Vadzidzi havana kupiwa ushingi nokusimba zvakamapupuri okutenda kusvikira nyasha dzakadaro dzavaidiwa. Ipapo chipikirwa choMuponesi chakazadzika. Petro naJohani pavakapupura pamberi pedare reSanihedrini, vanhu ‘vakashamiswa; vakaziva pamusoro pavo kuti vakanga vambova naJesu.’ Mabasa 4:13. Pamusoro paStefano kwakanyorwa kuchinzi, ‘vose vakanga vagere mudare, vachimutarisa zvikuru, vakaona chiso chake sokunge chaiva chiso chengirozi.’ Vanhu ‘vakanga vasingagoni kukunda uchenjeri noMweya waaitaura nawo.’ Mabasa 6:15, 10. Uye Pauro, achinyora pamusoro pokutongwa kwake pamberi pedare ramadzimambo aKesari, anoti, ‘Pakuzvidzimirira kwangu kwokutanga hakuna munhu akamira neni, asi vose vakandisiya.... Asi Ishe vakamira neni, vakandisimbisa; kuti kubudikidza neni

shoko riziviswe zvizere, uye kuti vaHedheni vose vanzwe; uye ndakanunurwa mumuromo weshumba.’ 2 Timoti 4:16, 17, R. V.”

“Varanda vaKristu vakanga vasingafaniri kugadzirira mharidzo yakatogadzwa kuti vaibudise kana vaunzwa kuzotongwa. Kugadzirira kwavo kwaifanira kuitwa zuva nezuva mukuchengeta zvakakosha zvokwadi zveshoko raMwari mumwoyo, uye kubudikidza nomunyengetero vachisimbisa kutenda kwavo. Kana vainge vaunzwa mukutongwa, Mweya Mutsvene waizovayeuchidza izvo zvokwadi chaizvo zvaizenge zvichidikanwa.” The Desire of Ages, 354, 355.

Kutonga kunotanga neimba yaMwari pa9/11, uye kunopera pamutemo weSvondo, apo kutonga kunobva kwaendeswa kune rimwe boka raMwari riri kunze kweimba yaMwari.

இயசே கிறிஸ்தவதைப் பற்றிய பன்னிரண்டாவது சுறியீட, ஜாதிகளக்கான நியாயத்தீர்ப்பாகம்

Kuti zvizadziwe zvakataurwa naEsaya muporofita, achiti, Tarirai muranda wangu, wandakasarudza; mudiwa wangu, unofadzwa nomweya wangu maari zvikuru: Ndichaisa Mweya wangu pamusoro pake, uye iye achaparidzira ndudzi kutonga. Haangakakavadzani, kana kuchema; uye hakuna munhu achanzwa inzwi rake mumigwagwa. Tsanga yakapwanyika haangaivhuni, uye tambo yefurakisi inopfungaira haangaidzimi, kusvikira abudisa kutonga kukunde. Uye ndudzi dzichavimba nezita rake. Mateo 12:17–21.

Ukubikezela

Tarirai muranda wangu, wandinotsigira; musanangurwa wangu, anofadzwa nomweya wangu; ndaisa Mweya wangu pamusoro pake; achabudisira marudzi kutonga. Haangadanidzi, kana kusimudza inzwi rake, kana kuita kuti inzwi rake rinzwike mumugwagwa. Tsanga yakapwanyika haangaiputsi, norukangarabwe runopfungaira haangarudzimi; achabudisa kutonga muchokwadi. Haangakoni kana kuora mwoyo, kusvikira amisa kutonga panyika; uye zviwi zvichamirira murayiro wake. Isaya 42:1–4.

Kupera kwekutonga kweimba yaMwari kwakatanga muna Chikunguru cha2023, apo inzwi rakanzwika mumigwagwa umo Mozisi naEriya vakanga varere vakafa mumupata wamapfupa akaoma akafa. Pakanzwika inzwi iroro, kutonga kwakatanga kusvika pakupera kweimba yaMwari, kukazopfuurira kuchienda kukutonga kweVamarudzi. Mubhuku raMateo mune kuzadzikiswa gumi nembiri kweMesiya kunoratidza zviratidzo zvikuru zvenzira mukufamba kweshanduko kwezana namakumi mana nezvina zvuru. Izvo zviratidzo gumi nembiri zvananidzirwa naMesiya. 1989; 1996; 9/11, 2001; Chikunguru 18, 2020; Chikunguru 2023; 2024; Kudanidzira kwePakati pousiku, kuparadzaniswa kwevapristi, uye mutemo weSvondo zvose zvinoratidzwa, apo 9/11 iine chapupu chemukati nechekunze, uye mutemo weSvondo uine chapupu chemukati chekuperadzirwa, uyezve zvapupu zviviri zvenguva yekutonga kwevashandi veawa regumi nerimwe. Zviratidzo zvipfumbamwe zvenzira mukufamba kweshanduko kwezana namakumi mana nezvina zvuru zvinonyatsozivikanwa mubhuku raMateo.

Mateo ndiyo alfa ya Testamente Isya, na Ufunuo ndiyo omega. Mateo ni kazi bora ya kinabii, ambayo umuhimu wayo ulitiwa muhuri hata hadi siku za mwisho. Ina sura kumi na mbili za omega, ambazo zinalingana na alfa ya Mwanzo sura ya kumi na moja hadi ishirini na mbili. Ikiwa alfa kwa Ufunuo, inafanana na uhusiano uliovuwiwa wa Danieli na Ufunuo. Yale yaliyofunuliwa kuhusu vitabu vya Danieli na Ufunuo kuhusu uhusiano wao wa kinabii, yangukuwa ya kweli pia kwa uhusiano wa Mateo na Ufunuo. Yale tuliyoarifiwa katika mwelekeo huo yangelingana na yafuatayo:

Mu bhuku raMateu, mutsara mumwe chetewo wechiporofita unorambidzwa sezvawunoitwawo mubhuku raZvakazarurwa.

“Zvakazarurwa ibhuku rakasimbiswa nechisimbiso, asiwo ibhuku rakazarurwa. Rinonyora zviitiko zvinoshamisa zwichazoitika mumazuva okupedzisira enhoroondo yenyika ino. Dzidziso dzebhuku iri dzakajeka, hadzisi dzisinganzwisiki kana dzezvakavanzika. Mariri munotorwazve mutsetse mumwe chete weuporofita sezvakaitwa muna Danieri. Humwe uporofita Mwari akahudzokorora, nokudaro achiratidza kuti hunofanira kupiwa kukosha. Ishe havadzokorori zvinhu zvisina kukosha kukuru.” Manuscript Releases, vhoriyamu 9, 8.

Buku la Mateu linatenga “mzere womwewo wa uneneri” munga Chivumbulutso ndi Danieli, ndipo limafikitsidwa ku ungiro m’buku la Chivumbulutso, pakuti mawu akuti “chokwaniritsa” amatanthauza ungiro.

“Mu Bhuku ra Zvakazarurwa mabhuku ose eBhaibheri anosangana nokugumira imomo. Pano ndipo panowanikwa kuwedzeredzwa kwebhuku raDanieri. Rimwe chiporofita; rimwewo chizaruro. Bhuku rakanga rakaiswa chisimbiso harisi Zvakazarurwa, asi chikamu ichocho chechiporofita chaDanieri chine chokuita namazuva okupedzisira. Mutumwa akaraira achiti, ‘Asi iwe, iwe Danieri, vharira mashoko, uise chisimbiso pabhuku, kusvikira panguva yokuguma.’ Danieri 12:4.” Mabasa Avaapostora, 585.

Mateu, Danieri na Chizarwa ibhuku rimwe chetero.

“Mabhuku aDanieri neZvakazarurwa chinhu chimwe chete. Rimwe chiporofita, rimwe chizaruro; rimwe bhuku rakasimbiswa nechisimbiso, rimwe bhuku rakazarurwa. Johani akanzwa zvakavanzika zvakataurwa nemabhanan’ana, asi akarairwa kuti arege kuzvinyora.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Zvaioneka sezvakakosha kuti nditore nguva ndichiisa bhuku raMateu mumamiriro aro ezvinhu ayo angasimbisa kukosha kwechiporofita kwekuvapo kwaPetro muKesaria Firipi ndisati ndadzorera chidzidzo kubhuku raJoeri. Ndichaedza kupfupikisa zvandakaona mubhuku raMateu mukuyedza kuratidza kukosha kukuru kwechiporofita kwaPetro paKesaria Firipi, inova Panium yaDanieri gumi nerimwe ndima yegumi nenhatu kusvika yegumi neshanu.

Bhuku raMateo rakarongwa pamusoro pemitsara mitatu yakasiyana yechiporofita. Mutsara wokutanga ndiwo zvitsauko gumi zvokutanga; mutsara wechipiri ndiwo zvitsauko gumi nezviviri zvinotevera, izvo zvinoteverwa nomutsara wechitatu unoubwa nezvitsauko zvitathanu. Zvitsauko gumi zvokutanga zvinomirira mutumwa wokutanga waZvakazarurwa 14, zvitsauko gumi nezviviri

zvinotevera zvinomirira mutumwa wechipiri waZvakazarurwa 14, uye zvitsauko zvitahatu zvokupedzisira zvinomirira mutumwa wechitatu waZvakazarurwa 14. Handisati ndanyatsoratidza pachena uchapupu hwekuona uku, asi zvinogona kuitwa zvirori nyore. Tisati taita izvozvo, ndinoshuva kuramba ndichiisa mimwe mitsetse mikuru pamufananidzo uri bhuku raMateo.

Mstari wa pili wa sura ya kumi na moja hadi ishirini na mbili unawakilishwa na malaika wa pili, na malaika wa pili daima hutambulisha kuongezeka maradufu, kwa maana Babeli umeanguka, umeanguka. Sura ya kumi na moja hadi ishirini na mbili za Mwanzo huweka wazi ahadi, kisha agano la Mungu la hatua tatu pamoja na watu waliochaguliwa kupitia kwa patriarki Abram. Aya iliyo katikati kabisa ya sura hizo kumi na mbili hutambulisha “tohara” kuwa ndiyo ishara ya agano, nayo iliwekwa katika hatua ya pili kati ya hatua tatu. Aya iliyo katikati kabisa ya mstari sambamba wa agano katika Mathayo ni pale jina la Simoni Bar-Yona linapobadilishwa kuwa Petro.

我也告诉你：你是彼得，我要把我的教会建造在这磐石上，阴间的门不能胜过它。马太福音 16:18

Dzina la Petro likuyimira anthu zikwi zana limodzi ndi makumi anayi mphambu anayi, ndipo iye akuyimira gulu limene limakhazikitsa chikhulupiriro chawo pa kumva uthenga wa Khristu. Osati uthenga wokha wonena za Yesu, koma uthenga umene Yesu mwiniwake anawuzindikiritsa kuti unapatsidwa kwa Petro ndi Ambuye Mwiniwake.

A ri eka vona: “Kambe n'wina mi ri ndzi mani xana?”

Sa i Simoni Pita, “Ndiwe Kristu, Mwana wa Mwari mupenyu.” Zvino Jesu akapindura akati kwaari,

Wa barikiwa wewe, Simoni Bar-Yona; kwa maana nyama na damu havikukufunulia jambo hili, bali Baba yangu aliye mbinguni. Mathayo 16:15–17.

Kutenda kwaPetro kwakavakirwa pakuti Jesu ava Kristu—Mesia. Zita raPetro rakashandurwa, sezvakaitwawo zita raAbramu kuratidza ukama hwesungano, uye zita rake rinoenzana ne144,000; uye mundima iyoyo chaiyo, gakava guru rinoratidzwa seDombo riri nheyo yechechi, iyo yaizokunda pamusoro pemachechi egehena. Zana nemakumi mana nezvina zvuru ndiro chiratidzo chekupedzisira chevanhu vakasanangurwa vesungano, uye Petro anomirira boka iroro.

Petro pangu imwecheteyo anomiririrawo kereke yekutanga yechiKristu, kereke yavadzidzi, nokuti ndimo munhoroono umo Kristu akaisa hwaro hweKereke Yake. Kristu ndiye hwaro uye ndiYewo ibwe repakona guru, uye Petro mucherechedzo womwenga wekutanga wechiKristu nowomwenga wokupedzisira wechiKristu. Naizvozvo, Petro mucherechedzo zvose zvirori zvirori wealpha noweomega mundima imwe chete.

Vhesi rimwe iroro ndiro vhesi repakati remitsauko gumi nembiri inomirira shoko rengirozi yechipiri, uye Petro ano “pfupikisa kaviri” semwenga wokutanga uye semwenga wokupedzisira. Mwenga wokupedzisira uchava muhondo nesinagoge raSatani, uye mwenga wokupedzisira uchava wakaumbwa nemapoka maviri. Rimwe boka ndevane zana nemakumi mana nezvina ezviuru, rimwe boka ndereruzhinji rukuru. Ruzhinji rukuru runomiririrwa neSmirna, uye vane zana

nemakumi mana nezvina ezviuru neFiradherfia.

Iwaka laki moja na arubaini na nne elfu ni Wafiladelfia, na kubadilishwa kwa jina la Petro katika aya ya kumi na nane kunawakilisha kutiwa muhuri kwa wale laki moja na arubaini na nne elfu. Yeye ni ishara ya wale waliotiwa muhuri, na katika aya hiyo, yaani aya iliyo katikati kabisa ya sura kumi na mbili za agano, analingana na aya iliyo katikati kabisa ya sura kumi na mbili za Mwanzo, ambamo tohara inatajwa kuwa ndiyo ishara. Ufunuo sura ya kumi na moja hadi ya ishirini na mbili zinatoa mstari wa tatu kwa zile sura kumi na mbili za ushuhuda wa agano, na aya iliyo katikati ya hizo sura kumi na mbili inaitambulisha ndoa ya kahaba wa Ufunuo 17 pamoja na wafalme wa dunia.

Zvino chikara chakanga chiripo, asi chisipo zvino, ndicho chava wechisere, uye chinobva pane vanomwe, uye chinoenda kukuparadzwa. Zvakazarurwa 17:11.

Vhesi iri rine chekuita nokuzivisa kuwira kwekuperedzisa kweBhabhironi guru, uye kuwira kokutanga kweBhabheri kwakaitika muchitsauko chokutanga chaGenesisi mumutsara waro wesungano une zvitsauko gumi nezviviri. Petro ari kumiririra vane zviuru zvine zana namakumi mana nezvina mundima yepakati, iyo inowirirana nendima yepakati yaGenesisi. Mundima yepakati yaZvakazarurwa, kuwira kweBhabhironi guru kunosvitsa pakuguma nyaya yaNimirodhi, muvhimi mukuru weBhabheri.

Verses dziri pakati pemitsetse mitatu iyi yechiporofita dzinoratidza chisimbiso chaMwari kana mucherechedzo wechikara. Sungano yorufu yeBhabhironi yakatanga muna Genesisi inosvika kumagumo ayo muna Zvakazarurwa. Nokudaro inoisa mavambo nemagumo pamitsetse yose mitatu, painounzwa pamwe chete, mutsara pamusoro pomutsara. Apo Petro anoshandiswa sechiratidzo chegakava guru riri pakati peDombo nemikova yeGehena, ndipo pane shoko romutumwa wechipiri, nokuti shoko romutumwa wechipiri nderokuti, Bhabhironi rawa (Nimrodhi) rawa (hure reRoma). Mutsara wechipiri mumitsetse mitatu yaMateo ndiro shoko romutumwa wechipiri nokuti unoratidza kuwira kuviri kweBhabhironi. Unopa muchato wokunyepedzera panzvimbo chaiyo panopedziswa muchato wechokwadi, pamurayiro weSvondo. Unomiririra nhamba “8” sechokunyepedzera chevanhu vaMwari vari ivo vasere vechokwadi. Upapa hunoratidzwawo sechinonyepedzera Mwari, nokuti hwaivapo, uye huripo, uye huchakwira. Hunokwira panzvimbo chaiyo panokwira mureza—pamurayiro weSvondo.

Muna Mateo mune kuzadzikiswa kwegumi nembiri kweMesiya, uye muTestamende Yekare mune zviporofita zvinobva pamazana matatu kusvika pamazana mashanu pamusoro paMesiya. Mateo mune kuzadzikiswa gumi nembiri kwakanyatsoratidzwa zvakananga, kupfuura zvikuru kupi nokupi pane mamwe mavhangeri matatu. Kuzadzikiswa gumi nembiri ikoko kunowirirana nezviratidzo zvipfumbamwe zvakasiyana zviriri murwendo rwekugadziridza rwevanhu vane zviuru zana namakumi mana nezvina. Pfumbamwe inomirira kukwana, nokuti hapana nhamba inopfuura “pfumbamwe,” nokuti huwandu hwose hunotevera “pfumbamwe” hunoshandisa chete manhamba mapfumbamwe okuva paimwe kusvikira papfumbamwe, pamwe chete nzero. Pfumbamwe kuzara. Pazviratidzo zvipfumbamwe izvozvo, zviriri zvazvo zvine kupfuura kumwe chete kwekuzadzikiswa kwaMateo. 9/11 ine zviriri, uye mutemo weSvondo une zvitatu.

Nguva yokupedzisira muna 1989, kuumbwa zviri pamutemo kweshoko muna 1996, kuchiteverwa ne9/11, kuchiteverwa nekuodzwa mwoyo kwaChikunguru 18, 2020, kuchiteverwa nenzwi riri murenje muna Chikunguru 2023, izvo zvakatungamirira kurumuko rwa2024, izvo zvinotungamirira kuMhere yepakati pousiku, kuchiteverwa nekuparadzaniswa kwevaprista, kunoguma pamutemo weSvondo. Zviratidzo zvipfumbamwe zvenguva, chimwe chine zvapupu zviviri uye chimwe chine zvapupu zvitatu; 9/11 ine zviviri uye mutemo weSvondo zvitatu. Izvi zvinoreva kuti mumutsara werumutsiriro wezana nezviuru makumi mana nezvina, zvapupu zviviri zve9/11 kusvika kuzvapupu zvitatu zvemutemo weSvondo—zvinoratidza nguva yekusimbiswa kwezana nezviuru makumi mana nezvina. Zviratidzo zvenguva gumi nezviviri zvinowirirana nesangano rimwe nerimwe rerumutsiriro, uye mukuita saizvozvo, zvinosimbisa nekuzivisa nguva yekusimbiswa kwezana nezviuru makumi mana nezvina kubva pa9/11 kusvikira pamutemo weSvondo.

Mukuita izvi, rinoratidza zvapupu zviviri pa9/11, uye zvapupu zvitatu paMutemo weSvondo. Zvapupu zviviri pa9/11 ishoko romutumwa wechipiri, uye zvapupu zvitatu paMutemo weSvondo ishoko romutumwa wechitatu. Naizvozvo, mutsara unobudiswa nokuzadzikiswa kwaMateo kwezviprofita zvaMesia unorondedzera uye unokudza nguva yokuiswa chisimbiso, ukuwo uchizivisa mutumwa wechipiri sealpha yenhoroondo yenguva yokuiswa chisimbiso, uye mutumwa wechitatu seomega. Izvi zvinoreva kuti nguva yokuiswa chisimbiso yakakomberedzwa pakati penhamba mbiri nenhamba nhatu, nokudaro ichiisa makumi maviri nenhatu, chiratidzo chokuyanana—pamusoro penhoroondo yose yokuiswa chisimbiso.

Mubhuku raMateu mune mitsara mitatu yechiporofita, inomirira, zvichitevedzana, ngirozi yokutanga, yechipiri, neyechitatu; uye kuti zvitsauko gumi nezviviri zviri mumutsara wechipiri waMateu zvinomirira sungano nevanhu vane zana namakumi mana nezvina zvezviuru, nokuti ndizvo omega kusungano yaGenesisi yealpha naAbrama. Izvi zvinorevawo kuti, sengirozi yechipiri, apo Petro anomirira vose vari vaviri mwenga wokutanga nowokupedzisira wechiKristu, kupetwa kwaPetro kunosimbisa chinodiwa chechiporofita chokuti muve nokupetwa mungirozi yechipiri. Pamusoro pezvapupu zvitatu, nhamba gumi nembiri ndiyo tambo inosunga pamwe chete mitsara mitatu yezvitsauko gumi nembiri, saka kana tikawana mumwewo mumiririro wenhamba gumi nembiri mubhuku raMateu, unofanira kuwirirana nedzimwe gumi nembiri dziri mubhuku raMateu.

Zvitsauko gumi nezviviri zvaMateo, zvinotanga nenhamba yokufananidzira gumi nerimwe uye zvichiguma neinoenderana nayo yokufananidzira, nhamba makumi maviri nemaviri, zvinowirirana nemutsara wokuvandudza wezana nezviuru makumi mana nezvina zvinomiririrwa nokuzadzikiswa gumi nezviviri kwaMesia, nokudaro zvichiratidza “kuwedzerwa kaviri” kwechipiri mumutsara wengirozi yechipiri. Kuzadzikiswa gumi nezviviri kwaMesia, pamwe chete nezvitsauko gumi nezviviri, ndizvo “kuwedzerwa kaviri” kwengirozi yechipiri, asi kana zvichiwanzaniwa zvinomiririra 144,000. Petro anowedzerwa kaviri, uye nhamba gumi nezviviri inowedzerwawo kaviri. Kuwedzerwa uku kaviri kunozadzisa kuwedzerwa kaviri kweBhabhironi richiwa kaviri.

Zvitsauko gumi neimwe kusvika makumi maviri nezviviri zvinomirira ngirozi yechipiri yaZvakazarurwa 14. Gumi chiratidzo chemuedzo, uye wokutanga wemiedzo mitatu, ndiwo

zvitsauko gumi zvokutanga zvaMateo. “Gumi” rinofananidzira muedzo. Nokuti Mateo ndiye arifa kuomega yeZvakazarurwa, chitsauko chokutanga chebhuku ripi neripi chinotanga nechizaruro chaJesu Kristu. Muchitsauko chokutanga Josefa anoedzwa pamusoro pokutenda ngirozi kana kusatenda. Mumwe wake anowirirana naye aiva Zekaria, baba vaJohane Mubhabhatidzi, vakasatenda vakakundikana muedzo iwoyo mumwe chete. Mumwe akagamuchira kuberekwa kwakaitwa nokurongwa kwaMwari, mumwe akakahadzika.

Mucitsauko caciwiri, Herode wakawopa kubabika kwa fumu yiphya, ndipo Yosefe na Mariya wakacimbilira ku Eguputo. Yohane Mubapatizi wakiza na ciyezgo cakwamba mu mucitsauko catatu, ciyezgo cakwamba ico Mudumbu White wakucimanyiska kuti cikaŵa ciyezgo ca umoyo panji nyifwa, pakuti wakalemba kuti, “awo ŵeneawo ŵakakana uthenga wa Yohane ŵangapindura chara na Yesu.” Mungelo wakwamba ni uthenga wa kuyezga uwo ukuchema ŵanthu, nga ni umo Yohane wakacitira, kuti ŵawope Ciuta, pakuti ora la ceruzgo ca Ciuta likwiza. Ici chikimiridwa na Yohane apo wakafumba kuti, “ndinjani wamuticenjezga kuti mucimbire ukali uwo ukwiza?”

Kisha katika sura ya nne, Yesu anafunga siku arobaini, na kufunga huko kunafikia ukamilifu wake katika majaribu matatu ya pekee, kwa maana majaribu hayo matatu huwakilishwa daima katika ujumbe wa malaika wa kwanza. Kisha Yesu akaanza kuweka misingi kwa kuwachagua wanafunzi Wake, kwa kuwa kwa Ezra na Nehemia misingi ya hekalu iliwekwa katika historia ya amri ya kwanza, na kwa Wamillerite, misingi iliwekwa katika historia ya malaika wa kwanza. Misingi hiyo ni heri, ikifuatiwa na miujiza Yake iliyopelekea kuwatuma wanafunzi kumi na wawili hadi kufikia mwisho wa sura ya kumi. Wanafunzi hao kumi na wawili ndipo walipokuwa wamewekwa mahali pao, na ufunuo unatambulisha kwamba wanafunzi walikuwa msingi wa kanisa la Kikristo. Kufikia sura ya kumi na moja misingi ilikuwa imekamilika.

Mu chikamu chegumi nerimwe vadzidzi vari kushumira vari voga, Jesu ari oga, zvichiratidza pachena kupatsanuka kwakasiyana pakati pechikamu chegumi nechikamu chegumi nerimwe. Zvikamu zvekutanga kusvika pagumi ndiwo mashoko omutumwa wokutanga; iwo akaguma pakusvika kwowechipiri. Mutumwa wechipiri anounza kupatsanurwa, kuparadzaniswa, sezvakaitika kuvaMillerite navaPurotesitendi. Chikamu chegumi chinopera Jesu aparadzana navadzidzi, uye muchikamu chegumi nerimwe iye ari oga.

Zvikamu gumi nerimwe kusvika makumi maviri nezviviri zvinomirira mutumwa wechipiri, zvichitungamirira kuzvikamu makumi maviri nenhatu kusvika makumi maviri nesere, semutsara wechitatu womutumwa wechitatu. Chokwadi, mutumwa wechitatu anosvika pamurayiro weSvondo, izvo zvinomiririrwa nePaseka yezvikamu makumi maviri nenhanhatu kusvika makumi maviri nesere. “23” chiratidzo chokuyanana, uye chekutanga chezvikamu zvitahatu izvozvo chinomirira shoko romutumwa wokutanga, uye zvikamu zvitatu zvokupedzisira zvinomirira shoko romutumwa wechitatu. Zvikamu zviviri zviripakati (24 & 25) zvinomirira mutumwa wechipiri. Zvikamu zvitatu zvokupedzisira zvine “23” zviratidzo zvakangananga zvinowiriranisa chikamu “23,” somutumwa wokutanga kana kutanga, uye zvikamu makumi maviri nenhanhatu kusvika makumi maviri nesere somutumwa wechitatu, ne “23” zviratidzo. Chikamu 23 ndiwo mutumwa wokutanga, uye zvikamu zviviri zvinotevera ndiwo mutumwa wechipiri, uye zvikamu zvitatu zvokupedzisira ndiwo mutumwa wechitatu.

Mstari wa tatu katika Mathayo unamwakilisha malaika wa tatu, nao umegawanywa katika hatua tatu. Sura ya 23 ndiyo hatua ya kwanza, na malaika wa kwanza. Sura za 24 na 25 ndizo hatua ya pili, na malaika wa pili. Sura za 26, 27, na 28 ndizo hatua ya tatu na malaika wa tatu. Sura moja kwa malaika wa kwanza, sura mbili kwa malaika wa pili, na sura tatu kwa malaika wa tatu. Huyu wa tatu, ambaye ni Pasaka, ambayo inawakilisha msalaba, nayo kwa upande wake inalingana na sheria ya Jumapili, pia inawakilishwa na Pentekoste.

Pentekosti ni namba 50, na 50 ni ishara ya Yubile. Yubile inajumuisha mwaka wa arobaini na tisa, mwisho wa mzunguko wa saba wa vipindi saba vya miaka. Namba 49 hutangulia namba 50, lakini imeunganishwa nayo moja kwa moja. Mstari wa tatu katika Mathayo unaanza na sura ya 23, kisha unafuatiwa na sura mbili (24, 25) ambazo jumla yake ni 49, mara tu kabla ya malaika wa tatu anayewakilisha namba 50.

Mkutanga kwemutsara wezvitsauko zvitanzhatu mune “23,” uye kumagumo mune zviratidzo zvinguwa “23”; uye huwandu hunowanikwa pakuwedzera chitsauko 26 pamwe na 27 na 28 hunoenzana na “81,” rinova chiratidzo chevaprista chakaiswa mukati memavhesi chaiwo anoratidza kudeurwa kweropa uko Muprista Mukuru wekudenga aizoshandisa muushumiri Hwake hweuprista hukuru. Nechikonzero ichi, musoro wechitsauko “81” mubhuku The Desire of Ages wakavakirwa pana Mateo 28.

“Isahluko 81— ‘INKosi Ivukile’”

“Le khethelo ena e theiloe ho Mateo 28:2–4, 11–15.” The Desire of Ages, 780.

“81” nhamba inomirira uprista, uye muna Revhitiko 8 panoratidzwa mazuva manomwe ekutsaurwa kwevaprista. Muna Numeri chitsauko 8, kunoratidzwa kunatswa kwavaRevhi. Muna 2 Makoronike, vaprista “81” vanopikisa mambo Uziya, uye ndima iyi inopa mupiro wakananga pakusimbisa shoko rokuiswa chisimbiso revane zana namakumi mana nezvina ezviuru.

“Asi wakati alipokuwa na nguvu, moyo wake uliinuka hata kuleta uharibifu wake mwenyewe; kwa maana alimkosea BWANA, Mungu wake, akaingia ndani ya hekalu la BWANA ili kufukiza uvumba juu ya madhabahu ya uvumba. Naye Azaria kuhani akaingia nyuma yake, pamoja naye makuhani wa BWANA themanini, watu mashujaa; wakasimama kinyume na Mfalme Uzia, wakamwambia, Si kazi yako wewe, Uzia, kumfukizia BWANA uvumba, ila ni kazi ya makuhani, wana wa Haruni, waliowekwa wakfu kufukiza uvumba; tokeni katika patakatifu, kwa maana umekosa; wala jambo hilo halitakuwa kwa heshima yako itokayo kwa BWANA Mungu.”

Na Uzia akatsamwa, uye akanga ane mudziyo wezvinonhuhwira muruoko rwake kuti apisire zvinonhuhwira; zvino wakati achakatsamwira vaprista, maperembudzi akabva amera pahuma yake pamberi pavaprista muimba yaJehovha, pedyo neatari yezvinonhuhwira. Azaria muprista mukuru, pamwe chete navaprista vose, vakamutarisa; uye tarirai, akanga ava namaperembudzi pahuma yake, vakamubudisa nokukurumidza ipapo; hongu, iye amene akakurumidzawo kubuda, nokuti Jehovha akanga amurova. Uzia mambo akava nemaperembudzi kusvikira pazuva rokufa kwake, akagara muimba yakatsaurwa, ari munhu ane maperembudzi; nokuti akanga aparadzaniswa neimba yaJehovha; Jotamu mwanakomana wake akanga ari pamusoro

zvizarwa zvipfumbamwe zvakatevera izvo zvakatungamirira kusungano. Jesu akabudisa mweya paawa yechipfumbamwe. Muunganidzwa wezvipfumbamwe nechimwe unoratidza kupedzwa kwebasa rokuisa chisimbiso pavanhu Vake.

Mumamiriro ezvinhu aya, nhamba imwechete ndiko kubatanidzwa kwehunhu hwevanhu noUmwari; nhamba yechipiri ndiye Mudzidzisi waMwari, achidzidzisa vanhu. Nhamba yechitatu ishoko rengirozi nhatu, rinova shoko ravanodzidziswa panhamba yechipiri. Nhamba yechina inoratidza chizvarwa chechina, nokudaro ichizivisa nhoroondo yechiporofita apo mhandara shanu dzakangwara dzinoratidzwa, uye dzinogadzirwazve sezvinomiririrwa nezuva rechitanhatu rokusika. Ipapo danho rechinomwe rinoratidza kuchinjira kuFiraderfia nechakavanzika chevasere vari vevanomwe. Panguva iyoyo sungano inozadzikiswa, uye upristi hwe“81” hunosimudzirwa kuti hupedze basa rinomiririrwa nenhamba yepfumbamwe. Panhanho imwe neimwe, nhamba imwechete iShumba yorudzi rwaJudha, uyo ariwo Palmoni, Muverengi Wezvinoshamisa. 81 chiratidzo chavaprista. Palmoni ndiye akasika nhamba dzose.

Namba kumi na moja huwakilisha nusu ya ishirini na mbili, na zote mbili huwakilisha muungano wa Uungu na ubinadamu. Katika makala ya hivi karibuni nilijumuisha kauli mbili zinazohusu mwanzo na mwisho.

Chirevo chokutanga chakaridzwa kuti apo Ellen White akagamuchira zviratidzo zvake zvokutanga zvesanctuary, akaratidzwa kuti murayiro weSabata waipenya zvikuru kupfuura mimwe mirayiro. Akaratidzwawo kuti mumazuva okupedzisira “dzidziso yokuvapo kwaKristu munyama” yakanga yakakomberedzwa nokupenya kwakapfava. Sabata raiva chiedza pakutanga chaifananidzira dzidziso yokuvapo kwaKristu munyama pakupedzisira. Kubatanidzwa kwaMwari nounhu ndiyo dzidziso yokuvapo kwaKristu munyama, nokuti ndiyo dzidziso yaKristu yokuzvitorera nyama yomunhu, nokudaro achiisa muenzaniso wokuti huMwari hwakabatanidzwa nounhu hahutadzi.

Khume na khume na muthihi wa kana khumi na mbili na mili, kabili nambara khumi na imwe ndiyo yamba mutwe wa kila msitari wa agano wa sura khumi na mbili, na kila umalizikia na ishirini na mbili. Sura za khumi na imwe na aya za khumi na imwe ndani ya Maandiko zinaakilisha alama za njiani za wale laki moja na arubaini na nne elfu.

2014

Hondo yeUkraine yakatanga muna 2014, uye ndiwo mutsara wekunze wenguva yokuiswa chisimbiso kwevane zviuru zana nemakumi mana nezvina.

Zvino mambo wokumaodzanyemba achashatirwa kwazvo, agobuda kuzorwa naye, iye mambo wokumaodzanyemba achirwa namambo wokumaodzanyemba; uye iye achaisa mberi boka guru revanhu vazhinji; asi boka iro richaiswa muruoko rwake. Danieri 11:11.

18 Julai 2020

Kudembeseka kwekutanga kwaiva kunonoka kwaJesu kuenda kunomutsa Razaru, chishamiso chikuru kwazvo uye chisimbiso chaMwari. Jesu akamirira mazuva mana asati amutsa Razaru. Vhesi iri muna Johane riri kuzivisa chekupedzisira pazvishamiso zvinomwe zvinonyatsozivikanwa

zvakananga muvhangeri raJohane. Chekutanga chaiva kushandura mvura kuita waini. Kune chiedza chikuru pakufungisisa zvishamiso zvinomwe izvi zvinoguma pana Johane 11:11, uye vadzidzi vezvouMwari vose vanobvumirana kuti muna Johane mune zvishamiso zvinomwe bedzi, zvichibva pakuti ndizvo chete zvinonyatsozivikanwa zvakananga. Nechikonzero ichi, havaverengi kumuka kwaKristu sechiratidzo chechisere, asi kwaiva chishamiso, uye kumuka Kwake ndicho chiratidzo chesungano; saka kumuka mubhuku raJohane ndicho chishamiso chechisere, icho chiri chezvinomwe, nokuti chimwe nechimwe chezvishamiso zvinomwe zvapakapfuura chakaitwa nesimba rokumuka Kwake.

Waxoxa kan ayuu yidhi; dabadeedna wuxuu iyaga ku yidhi, Saaxiibkeen Laasaros waa hurdaa; laakiin anigu waan tegayaa inaan hurdada ka kiciyo isaga. Yooxanaa 11:11.

Julayi, 2023

Muna Chikunguru 2023, inzwi riri murenje rakatanga kudanzira shoko rine Mweya woupenyu.

Kwaye emva kweentsuku ezintathu nesiqingatha, uMoya wobomi ovela kuThixo wangena kubo, baza bema ngeenyawo zabo; lwaza uloyiko olukhulu lwehlela abo babebabona. ISityhilelo 11:11.

Johana anozvarwa mazuva masere pamberi pomurayiro weSvondo, nokuti pamurayiro weSvondo ndipo panotanga kutaura baba vake, Zekaria. Zita raJohana rinoshandurwa kubva kuna Zekaria richiva Johana pamurayiro weSvondo, apo kushandurwa kwezita rake kunoratidza ukama hwesungano. Kuberekwa uku kunofananidzira kumuka kwevakanga vaurayiwa mumigwaga musi wa18 Chikunguru 2020.

Ndzi tiyisile ndzi ri eka n'wina: exikarhi ka hinkwavo lava velekiweke hi vavasati, a ku si tshama ku humelela lonkulu ku tlula Yohane Mukhuvuri; kambe loyi a nga lontsongo ngopfu eku fumeni ka matilo u tlula yena hi vukulu. Matewu 11:11.

2024

U-Isaya ukhomba ukuhlanganiswa kwesibili okwafezeka ngo-1849. Ukuhlanganiswa kwesibili kwaqala ngoJulayi 2023, futhi kuphela lapho abantu bakaNkulunkulu sebebekwe uphawu.

Zvino zvichaitika nezuva iro, kuti Ishe achasimudzazve ruoko rwake kechipiri kuti adzore vakasara vavanhu vake vachange vasara, kubva kuAsiria, nekuIjipiti, nekuPatrosi, neKuši, neEramu, neShinari, neHamati, uye nezvitsuwa zvegungwa. Isaya 11:11.

Mbere gato y'Itegeko ryo ku Cyumweru

Muvhangeri Jesu achangobva kupedzisa kupinda kwokukunda, nokudaro achiratidza kushanduka kubva kuMhereyo yoPakati pousiku kuenda kumurayiro weSvondo; ane vadzidzi gumi navaviri pamwe chete naye, nokuti vakanga vatotsanangurwa kare murayiro weSvondo usati wavapo.

Yesu akapinda muJerusarema, nomutemberi; zvino wakati atarira zvinhu zvose kumativi ose, uye madekwana akati asvika, akabuda akaenda kuBhetaniya pamwe navane gumi navaviri.

Marko 11:11.

Wakati kutiwa muhuri kutakapokamilishwa juu ya wale mia moja na arobaini na nne elfu, muda mfupi tu kabla ya sheria ya Jumapili, kuunganishwa pamoja kwa Mume wa Uungu na mke wa ubinadamu kutakuwa kumekamilika, na hao wawili watakuwa mmoja milele, kwa maana upatanisho umekamilika.

Nombe nalinga mwamuna alibe mkazi, nombe mkazi alibe mwamuna, mwa Ambuye. 1
Akorinto 11:11.

Kuberekwa kunoshamisa kwa Sara, kuberekwa kwakanga kwanonoka zvikuru kubvira pakupanduka kwa 1863, kunozadzikiswa apo mukadzi wa Zvakazarurwa 12 anobereka mapatya. Mwana wokutanga anosvika pa Midnight Cry, uye mwana wechipiri pa Sunday law. Mwana akabuda wechipiri ndiye akanga ane shinda tsvuku, inomirira chiratidzo cha Rahabhi pa Jeriko.

Kupfurikidza nokutenda, Sara amenewo akapiwa simba rokutora mimba, akabereka mwana panguva yaakanga apfuura zera, nokuti akati iye wakanga avimbisa wakatendeka. VaHeberu 11:11.

Murau weSonto weLaodikea

Yeremia anaainisha hukumu ya kanisa la Waadventista Wasabato wa Laodikia.

Naizvozvo Ishe vanoti, Tarirai, ndichavaunzirai zvakaipa zvavasingazokwanisi kupunyuka pazviri; uye kunyange vakachema kwandiri, handingavanzwi. Jeremia 11:11.

Ezekiel anowirirana nemutongo wa Jeremia pamusoro pe Adventism.

Uyu muji ntuzoba inkono yanyu, kandi namwe ntimuzoba inyama ziri hagati muri yo; ahubwo nzobacira urubanza ku rubibe rwa Isirayeli. Ezekiyeli 11:11.

Kupitilira kwa Isirayeli wakale monga anthu a pangano la Mulungu kumaphatikizapo Mulungu kukwiya anthu a pangano loyamba ku nsanje chifukwa cha chimene anataya ndi kukana. Izi zidzabwerezedwanso pa Adventism pa nthawi ya lamulo la Sabata.

Na ampa rero hoe tafintohina va izy mba hianjerany? Sanatria izany; fa noho ny fahalavoany kosa no nahatongavan'ny famonjena ho an'ny jentilisa, mba hampialona azy. Romana 11:11.

Adventismu, yakavakirwa pabasa ra William Miller, iro ravanoramba, ichiri kufamba kwakavaka temberi; asi sezvakanga zvakaikawo na Soromoni, uyo akavakawo temberi, vakaputsa sungano uye ushe hwavo huchatorwa kwavari, hupiwe kuvanhu vachachengeta munda wemizambiringa wa Mwari sezvaanorayira.

Naizvozvo Ishe wakati kuna Soromoni, Nokuti wakaita chinhu ichi, ukasachengeta sungano yangu nemitemo yangu yandakakuraira, zvirokwazvo ndichakubvamburira umambo, ndihupe muranda wako. 1 Madzimambo 11:11.

Umthetho weSonto waseFiladelfiya

Pa mutemo weSvondo, kereke inokunda inoiswa munyika yayo pachayo, maererano nevaporofita; uye nyika iyo inyika yakazara zvikuru neshoko remvura yekupedzisira. Jeriko rakavakwazve muna 1863, uye pa mutemo weSvondo Jeriko rinowira pasi.

Kweni tiko, loku mi yaka ku ya ri endla ra n'wina, i tiko ra tintshava ni minkova, naswona ri nwa mati ya mpfula ya le tilweni. Deteronoma 11:11.

Guta ni ubwami, kandi Itorero rinesha rihagarariye ubwami bwa Kristo bw'ikuzo. Ubwo bwami bw'Itorero rinesha butangira ku cyumweru gitegekwa n'amategeko, ubwo Itorero rye rizamurwaho kandi rikagirwa irisumba imisozi n'udusozi twose.

Nemaropafadzo avakarurama, guta rinokwidziridzwa; asi rinoputswa nomuromo wavakaipa. Zvirevo 11:11.

Pa wachi pfumbamwe ndipo pakauya mutumwa kuna Kornelio achimuraira kuti atume kunodana Petro, nokudaro zvichiratidza nguva iyo evhangeri inosvika kuvaHedheni panguva yomurayiro weSvondo. Petro paakarairwa naMwari kuti aende, zvakanga zviru mumamiriro echiratidzo chokudya mhuka dzisina kuchena. Izvi zvinozadziwa panguva yomurayiro weSvondo. Wachi pfumbamwe inoenderana newachi pfumbamwe, apo Kristu akafa. Wachi pfumbamwe inomirira kuguma kwenguva inotanga pawachi yechitatu, apo Jesu akarovererwa pamuchinjikwa, akazofa maawa matanhatu gare gare. Ndiyo nguva imwe cheteyo yaPetro ari muimba yapamusoro pawachi yechitatu, ndokuzova mutemberi pawachi pfumbamwe. Imwe wachi yechitatu inoguma parufu rwaKristu; pane imwe wachi pfumbamwe inotevera Petro ari mutemberi achiparidza shoko raJoere. Rufu rwaKristu rwakagumisa ukama hwesungano naIsraeri, rukazarurira vaHedheni suo, vanomiririrwa naKornelio.

Ndipo, tazama, mara hiyo hiyo walikuwapo watu watatu, wakiwa wamekwisha kufika nyumbani nilimokuwamo, wametumwa kutoka Kaisaria kuja kwangu. Matendo 11:11.

Dzichava zvinofanira kuva zvinonyangadza kwamuri; hamufaniri kudya nyama yazvo, asi zvitunha zvazvo muchazviona sezvinonyangadza. Revhitiko 11:11.

Ticharamba nechidzidzo ichi muchinyorwa chinotevera.

“Ndzi lorhe leswaku Xikwembu, hi voko leri nga vonakiki, xi ndzi rhumele bokisi ro saseka swinene, leri endlaka kwalomu ka 10 wa ti-intshi hi ku leha ni 6 wa ti-intshi hi ku anama loku ringanaka, leri endlaweke hi eboni ni tiperela leti simekiweke hi vutshila lebyi hlamarisaka. Eka bokisi rero a ku namarheteriwe xilotlelo. Hi ku hatlisa ndzi teke xilotlelo kutani ndzi pfula bokisi; kutani, hi ku hlamala ni ku tsaka lokukulu, ndzi kume leswaku a ri tele hi mixaka hinkwayo ni vukulu hinkwabyo bya swibye, timayimani, maribye ya nkoka, ni mali ya nsuku ni ya silivhere ya mpimo ni nkoka wun'wana ni wun'wana, swi lulamisiwile kahle swinene etindhawini ta swona to hambana-hambana endzeni ka bokisi; naswona, hi leswi a swi lulamisiwile xisweswo, a swi kombisa ku vangama ni ku kwetsima loku ringanisiwaka ntsena ni dyambu. ...”

“Ndzi langutile endzeni ka bokisi, kambe mahlo ya mina ma phatsimiwile hi leswi ndzi swi voneke. A ma voninga hi ku vangama loku tlulaka ka khale ka wona hi ka khume. Ndzi

ehlekete leswaku a ma phyarhiwe hi sava hi milenge ya vanhu volavo vo hamboloka lava a va ma hangalasila ni ku ma kandziyela entshurini. A ma vekiwane hi ndlela yo saseka endzeni ka bokisi, xin'wana ni xin'wana xi ri exivandleni xa xona, ku nga ri na xikombiso xin'wana ni xin'wana xa ku tikeriwa ka munhu loyi a nga ma hoxa kona. Ndzi huwelele hi ntsako lowukulu swinene, kutani ku huwelela koloko ku ndzi pfluxile.” Early Writings, 81–83.

“Muri gushyira ukuza kw’Umwami kure cyane. Nabonye ko imvura y’itumba rya nyuma yaje [mu buryo butunguranye nk’] induru yo mu gicuku, kandi ifite imbaraga zikubye inshuro icumi.” Spalding and Magan, 5.

အကကြောင်းအရာရှိသမျှ ပညာနှင့် နားလည်ခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စများတွင် ရှင်ဘုရင်သည် သူတို့ကို မေးမြန်းစုံစမ်းသောအခါ၊ သူတို့သည် သူ၏ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးရှိ မာဂုပညာရှင်များနှင့် နက္ခတ်ဗေဒဆရာများအားလုံးထက် ဆယ်ဆ ပို၍ ထူးချွန်ကြောင်းကို တွေ့ရှိတော်မူ၏။ ဒံယလေ ၁:၁၈-၂၀။